

Főoldal > ... > Bírósági Eljárások > Polgári Ügyek > Bizonyításfelvétel > Gibraltar

Bizonyításfelvétel

Gibraltár

Tartalomszolgáltató:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 A bizonyítási teher

1.1 Melyek a bizonyítási teherre vonatkozó szabályok?

Általánosságban a releváns tény bizonyításának terhe az e tényre ügyének részeként hivatkozó félre hárul. A felperesnek kell bizonyítania azokat a tényeket, amelyek a követelés megállapításához szükségesek, míg a követeléssel szembeni védekezés során az alperes viseli a bizonyítási terhet.

Ha a tényekkel kapcsolatos kétségek nem oszlathatók el, az a fél, akit ennek a ténynek a bizonyítása terhel, nem teljesítette a bizonyítási kötelezettségét, és a bíróság megállapítja, hogy a tény nem bizonyított. A bírónak azonban kötelessége a fontos ténybeli kérdések megválaszolása, és csak kivételes esetekben állapíthatja meg, hogy nem teljesítették a bizonyítási kötelezettséget.

1.2 Vannak-e olyan szabályok, amelyek bizonyos tények tekintetében mentesítenek a bizonyítási teher alól? Milyen esetekben? Lehetséges-e egy konkrét jogi vélelmet bizonyítással megdönteni?

Az elfogadott tényeket nem kell bizonyítani. A bírák az általános ismereteikre hagyatkozhatnak vagy „hivatalból figyelembe vehetik” azokat a tényeket, amelyek egyértelműek, széles körben ismertek vagy közismertek, és e tények tekintetében ezért nincs szükség bizonyításra.

A jog felállít bizonyos vélelmeket, amelyeket bizonyítékokkal meg lehet dönteni. Ide tartoznak a gyermekek házasságból való származására, a házasság érvényességére, az egyének józan eszére és az eltűnt emberek halálára vonatkozó vélelmek. Az ártatlanság vélelme fennáll, de a büntetőítélet elfogadható a polgári eljárásban annak bizonyítékaként, hogy valamely fél jogsértést követett el (és ez azt jelenti, hogy az ártatlanság bizonyításának terhe e félre hárul).

A gondatlanság vélelme akkor áll fenn, ha a felperes bizonyítja, hogy olyan okból szenvedett kárt, amely az alperes kizárólagos ellenőrzése alatt állt, és hogy olyan baleset történt, amely általában gondatlanságból következik be. Hasonló vélelem merül fel abban az esetben, ha egy személyt a vagyon kezelésével bízták meg, és az elveszett vagy megsemmisült.

1.3 Milyen mértékben kell a bíróságnak meggyőződnie valamely tényről ahhoz, hogy ítéletét e tény fennállására alapozza?

Polgári ügyekben a bizonyításra vonatkozó követelményszint a „körülmények bizonyítása”. Más szóval: a bíróság csak akkor ismer el egy tényt bizonyítottnak, amennyiben meggyőződik arról, hogy nagyobb a valószínűsége a tény megtörténtének, mint a meg nem történtének. Ezen eljárás rugalmasan működik: meggyőzőbb bizonyítékokra van szükség a súlyos állítások megállapításához, például a csalás megállapításához a körülmények mérlegelése alapján, mivel ezeket az állításokat általában igaznak tartják.

2 A bizonyításfelvétel

2.1 A bizonyításfelvétel minden esetben valamelyik fél kérelmére történik, vagy bizonyos esetekben a bíró maga is kezdeményezheti azt?

A bizonyítékokat a polgári eljárás során a releváns dokumentumok felek általi közlése, valamint tanúvallomás és szakértői vélemény útján szerzik meg.

Minden esetben más szabályok érvényesek.

- Közlés

A polgári eljárásban részt vevő felek kötelesek felfedni az ellenőrzésük alatt vagy birtokukban lévő dokumentumok létezését, amennyiben a bíróság erre kötelezi őket, és lehetővé kell tenniük a többi fél számára, hogy betekintsenek ezekbe a dokumentumokba. A bíróság általában elrendeli a „rendes közlést”, amely előírja a feleknek, hogy észszerűen tárják fel azokat a dokumentumokat, amelyek bármelyik fél álláspontját alátámasztják vagy hátrányosan érintik, anélkül, hogy a feleknek bírósághoz kellene fordulniuk. Bármely más típusú közléshez a feleknek a bíróság engedélyét kell kérniük. A bíróság elrendelheti a bizonyítékok és a vagyon megőrzését is.

- Tanúvallomás

A feleknek nem kell megszerezniük a bíróság engedélyét álláspontjuk tanúvallomással történő alátámasztásához. Mindazonáltal a tanúvallomásra támaszkodni kívánó félnek kézbesítenie kell a tanú által aláírt tanúvallomást tartalmazó nyilatkozatot, és fel kell hívnia a tanút arra, hogy a tárgyaláson szóbeli tanúvallomást tegyen. Ha a fél a tárgyalás előtt nem nyújt be tanúvallomást vagy tanúvallomást pótló nyilatkozatot, a fél a bíróság engedélye nélkül nem hívhatja fel e tanút tanúvallomásra. A bíróság emellett tág hatáskörrel rendelkezik az elfogadott bizonyítékkal kapcsolatban, így kizárhatja az egyébként elfogadható bizonyítékokat, vagy korlátozhatja a tanú részletes kikérdezését.

A fél emellett kérheti a bíróságtól, hogy a tanú a vallomását a per tárgyalását megelőzően, a bíróság által kijelölt tisztviselő előtt eskü alatt tett nyilatkozatban tehesse meg.

A bíró szerepe lényegében a felek által benyújtott bizonyítékok értékelése, és az nem terjed ki a független tényfeltáráásra.

- Szakértői vélemény

A fél nem támaszkodhat szakértői véleményre, kivéve ha a bíróság engedélyezi. A bíróság ellenőrizheti azokat a kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban szakértői vélemény kerül benyújtásra, a benyújtás módját és a szakértőnek fizetendő díjat.

Ha egynél több fél kíván szakértői bizonyítékot benyújtani egy kérdésben, a bíróság elrendelheti, hogy a bizonyítékokat egyetlen, a felek által közösen felkért szakértő nyújtsa be, nem pedig a felek által külön-külön felkért szakértők. A bíróság hivatalból a felek beleegyezése nélkül is így rendelkezhet.

A bíróság nem követeli meg a felektől, hogy saját kezdeményezésére szakértői véleményt nyújtsanak be. A bíróság azonban maga is kijelölhet szakértőt „törvényszéki szakértőnek”, aki valamely kérdéssel kapcsolatban segítséget nyújt a bíróságnak. A bíróság felkérheti a törvényszéki szakértőt, hogy készítsen jelentést, amelynek másolatát a felek is megkapják, és hogy a bíróságnak nyújtandó tanácsadás céljából vegyen részt a tárgyaláson.

2.2 Ha a bíróság helyt ad a fél bizonyításfelvételre vonatkozó kérelmének, mik a következő lépések?

- Közlés

A közlést elrendelő határozatot követően valamennyi félnek el kell küldenie a többi fél részére a korábban vagy jelenleg birtokában lévő vagy ellenőrzése alatt álló, releváns dokumentumoknak listáját. Ezután a többi fél jogosult megvizsgálni azokat és azokról másolatot kérni. A fénymásolásért díj kérhető.

- Tanúvallomás

A bíróság elrendeli, hogy a felek kézbesítsék az olyan tanú által aláírt nyilatkozatot, akinek tanúvallomására a tárgyalás során támaszkodni kívánnak. A nyilatkozatot elkészítheti a tanú is, de gyakran ügyvéd készíti el azon fél részére, akinek érdekében a tanú tanúvallomást tesz. A nyilatkozatnak tartalmaznia kell a tanúvallomást teljes egészében, a tanú saját szavaival, ha ez megvalósítható.

Ha a felet tanúvallomás kézbesítésére kötelezték, de nem tudja azt megszerezni, a fél a bíróság engedélyét kérheti olyan nyilatkozat elkészítéséhez, amelyben feltünteti a tanú által várhatóan megtenni tervezett vallomást vagy azokat a kérdéseket, amelyekkel kapcsolatban a fél a tanút kihallgatását kívánja.

Azokban az esetekben, amelyekben a bíróság elrendeli, hogy a tanúvallomás megtételére nyilatkozatban kerüljön sor, a tanú a bíróság által kijelölt tisztviselő előtt, szóban tesz vallomást. A meghallgatást a tárgyaláshoz hasonlóan kell lefolytatni a tanú kikérdezésének teljes körű lehetőségével és az így szerzett bizonyítékokról készített jegyzőkönyvvel.

- Szakértői vélemény

Ha a bíróság engedélyezi a szakértői vélemény elkészítését, a felek útmutatást készítenek a szakértő(k) részére. Közös szakértő esetén a felek külön is útmutatást adhatnak a szakértő részére, ha a közös útmutatásban nem tudnak megállapodni. A szakértő, akinek elsődleges kötelezettsége a bíróság és nem az útmutatást adó fél vagy felek irányába áll fenn, írásbeli véleményt készít. Ezután a fél írásbeli kérdéseket tehet fel azon szakértő részére, akit a másik féllel közösen vagy a másik fél látott el útmutatással. Ha külön szakértők vannak, a bíróság azt is előírhatja, hogy a szakértőknek egyeztetniük kell egymással azon területek meghatározása érdekében, ahol a szakértők között egyetértés van, és ahol nincs egyetértés. A szakértők a szolgáltatásaikért díjazásra jogosultak, amelynek megfizetése általában a részükre útmutatást adó felet vagy feleket terheli.

2.3 Mely esetben utasíthatja el a bíróság a fél bizonyításfelvételre irányuló kérelmét?

Amikor a felek bizonyítékok megszerzését vagy benyújtását kérik, a bíróságnak meg kell győződnie arról, hogy a szóban forgó bizonyítékok valószínűleg relevánsak és elfogadhatóak-e. Hatásköre gyakorlásának mérlegelésekor a bíróságnak arra is törekednie kell, hogy az ügyeket igazságosan kezelje, ideértve a kiadások megtakarítását, valamint az ügyek tisztességes, gyors és a követelés jelentőségével, összetettségével és értékével arányos módon történő kezelését. Ezek a megfontolások arra vezethetik a bíróságot, hogy a kérelmeket elutasítsa, vagy hivatalból utasításokat adjon (például egyetlen közös szakértőt megkövetelve a felek által kijelölt külön szakértők helyett).

2.4 Milyen bizonyítási eszközök léteznek?

A tényeket bizonyítékok, vélelmek, a bizonyítékokból levont következtetések, valamint egyes ismert tényeknek a bíróság által hivatalból történő figyelembevétele alapján lehet bizonyítani. A polgári eljárásokban alkalmazható bizonyítékok típusai a tanúvallomások, az iratok és a tárgyi bizonyítékok. Az iratok közé tartoznak az okiratok, a számítógépes nyilvántartások, a fényképek, valamint a kép- és hangfelvételek. A tárgyi bizonyítékok a vitatott kérdések szempontjából releváns egyéb tárgyakkól állnak, amelyeket a bíróság előtt bemutatnak, mint például a szellemi tulajdonjognak a vita tárgyát képező tárgya. Ez magában foglalhatja azt az esetet is, amikor a bíró meglátogatja a baleset helyszínét.

2.5 Milyen módon vehető fel a tanúk vallomása, és különbözik-e ez a szakértő tanúk meghallgatásától? Melyek az írásbeli bizonyítékok és a szakértői jelentések/vélemények benyújtásának szabályai?

Elvileg a tanúk a tárgyaláson szóban adják elő vallomásukat. Mindazonáltal, amint azt a fentiekben megállapítottuk, a feleknek kézbesíteniük kell az olyan tanú által aláírt nyilatkozatot, akinek tanúvallomására a tárgyalás során támaszkodni kívánnak. A tárgyalás során a tanút felkérjük, hogy erősítse meg nyilatkozatának valóságát és pontosságát, amely a tanút beidéző fél javára szóló tanúvallomásként szolgál majd. Ha csak nyilatkozatot kézbesítettek, a tanúnak részletesebb szóbeli vallomást kell tennie.

A szakértők – a bíróság eltérő rendelkezése hiányában – írásbeli jelentések útján nyújtják be bizonyítékaikat. A szakértői jelentésnek tartalmaznia kell a következtetéseket, az azok alapjául szolgáló tényeket és vélelmeket,

valamint a szakértői utasítások lényegét. A bíróság dönti el, hogy a szakértőnek meg kell-e jelennie a tárgyaláson azért, hogy ott szóban is előadhassa bizonyítékait. A bíróság által kijelölt törvényszéki szakértőnek nem kell szóban nyilatkoznia.

2.6 Van-e olyan bizonyítási mód, amely erősebb a többinél?

A bíróság széles körű mérlegelési jogkörrel rendelkezik az egyes bizonyítékok súlyának vagy hitelességének megítélése terén. Nincs olyan szabály, amely tiltaná, hogy a bíróságon kívül tett nyilatkozatot a nyilatkozatban szereplő tények bizonyítékaként („hallomáson alapuló bizonyíték”) figyelembe vegyék, így a felek támaszkodhatnak egy levélre annak tartalmának bizonyítékaként, vagy a tanúnak egy másik személy nyilatkozatára vonatkozó kijelentésére. Mindazonáltal a hallomáson alapuló bizonyítéknak általában kisebb a súlya, mint a közvetlen tanúvallomásnak, különösen ha a nyilatkozattevőt magát is felszólíthatták volna vallomástételre.

Bizonyos iratokat és nyilvántartásokat hitelesnek kell elismerni. Például a vállalkozások és a hatóságok nyilvántartásait hitelesnek fogadják el, ha azokat a nyilvántartást vezető tisztviselő igazolja. A különféle típusú hivatalos dokumentumokat (például jogszabályokat, szabályzatokat, határozatokat, szerződéseket és bírósági nyilvántartásokat) nyomtatott vagy hiteles másolatokkal lehet igazolni minden további bizonyítás nélkül.

2.7 Van-e kötelezően előírt bizonyítási mód egyes tények bizonyítására?

Bizonyos ügyleteket (pl. a végrendeletek és az ingatlanok értékesítése) írásba kell foglalni, és azok igazolásához okirati bizonyíték szükséges.

2.8 Kötelezi-e a jog a tanúkat a vallomástételre?

Általánosságban a polgári eljárásban a tanú köteles a vallomástételre. Az a fél, aki biztosítani kívánja a tanú tárgyaláson való megjelenését, a tanú részére olyan idézést készít elő, amelyben felhívja a tanút, hogy vallomástétel céljából jelenjen meg a bíróságon. Az idézés a bíróság általi kibocsátását és megfelelő kézbesítését követően kötelezi a tanút a tárgyaláson való megjelenésre.

Ha a bíróság elrendeli, hogy a tanúvallomás megtételére nyilatkozatban kerüljön sor, de a tanú nem jelenik meg, vagy nem hajlandó megválaszolni a törvényes kérdéseket, a kérelmező fél kérheti, hogy a bíróság kötelezze a tanút megjelenésre vagy a kérdések megválaszolására.

2.9 Milyen esetben tagadhatják meg a vallomástételt?

A cselekvőképes tanúk vallomástételre való kötelezésére vonatkozó főszabály nem alkalmazható a királynőre, a külföldi uralkodókra és családtagjaikra, a külföldi diplomáciai képviselőkre és konzuli tisztviselőkre, bizonyos nemzetközi szervezetek képviselőire, valamint a bírákra és az ülnökökre az e jogkörben végzett tevékenységükkel összefüggésben. A felek házastársai és hozzátartozói számára polgári eljárásban kötelezővé lehet tenni a vallomástételt.

Mindazonáltal azok a tanúk, akik főszabály szerint vallomásra kötelezhetők, jogosultak kiváltság alapján bizonyos dokumentumokat a megvizsgálástól visszatartani és a válaszadást bizonyos kérdésekre megtagadni. A kiváltságok fő típusai az ügyvédi titok (amely a jogi tanácsadás nyújtása vagy a peres bizonyítékok megszerzése céljából folytatott kommunikációra vonatkozik), a későbbi felhasználás tilalma (amely a felek közötti kommunikációra vonatkozik, amely valós kísérletet tesz a vita közös megoldására, mint például a jogvita rendezésére irányuló javaslatok), valamint az önvádra kötelezés tilalma (ami azt jelenti, hogy a tanú nem kötelezhető vallomástételre, ha fennáll a valós veszélye annak, hogy vele vagy házastársával szemben az Egyesült Királyságban büntetőeljárást folytatnának le, vagy büntetést szabnának ki). A kiváltságtól eltekinthetnek.

A bizonyítékot emellett közérdekű mentesség alapján is vissza lehet tartani, ha annak bemutatása sértené a közérdeket. A mentességet élvező bizonyítékok közé tartoznak a nemzetbiztonsághoz, a diplomáciai kapcsolatokhoz, a központi kormányzat működéséhez, a gyermekek jólétéhez, a bűncselekmények felderítéséhez, valamint az informátorok védelméhez kapcsolódó bizonyítékok. Emellett az újságírók nem kötelesek megjelölni a forrásaikat, kivéve, ha azok megosztása az igazságszolgáltatás vagy a nemzetbiztonság érdekében, illetve zavargás vagy bűncselekmény megelőzéséhez szükséges.

A banktisztviselők nem kényszeríthetők a banki könyvek bemutatására vagy azok tartalmának igazolására, kivéve, ha a bíróságnak különös indoka van arra, hogy erre kötelezze őket, de a bíróság elrendelheti, hogy valamely személy számára engedélyezzék a bankszámla-bejegyzések ellenőrzését vagy azokról másolat készítését.

2.10 Alkalmazható-e szankció a tanúskodást megtagadó személlyel szemben, illetőleg a személy kényszeríthető-e a vallomástételre?

Az a beidézett tanú, aki nem jelenik meg, vagy megtagadja a vallomástételt, bírósággal szembeni jogsértés elkövetése miatt elzárással büntethető.

2.11 Van-e olyan személy, akitől nem szerezhető be tanúvallomás?

Minden nagykorú személy tanúskodhat a polgári perben, kivéve, ha nem érti meg a tanúk által tett eskü jelentését, vagy nem tud értelmes tanúvallomást tenni, például mentális betegség miatt. Még ha a kiskorú tanú nem is érti az eskü jelentését, vallomása bizonyítékként elfogadható, de csak akkor, ha a bíróság meggyőződik arról, hogy a gyermek megértette az igazmondás kötelezettségét, és „kellő értelemmel rendelkezik vallomásának igazolásához”.

2.12 Mi a bíró és a felek szerepe a tanú kihallgatásában? Milyen feltételekkel tehető tanúvallomás videokonferencia útján vagy egyéb technikai eszközök segítségével?

A bíró és a felek szerepe

Hagyományosan a perben a tanúk jelentik a „legfőbb bizonyítékokat”, válaszolva az őket beidéző fél jogi képviselője által feltett nem rávezető kérdésekre. Mindazonáltal a tanúvallomás a tanú legfőbb bizonyítékának számít, hacsak a bíróság másként nem rendelkezik. A tanút ezután az ellenérdekű fél jogi képviselője kérdezi ki, aki rávezető kérdéseket tehet fel a tanú részére. A tárgyaláson szóbeli nyilatkozatot tevő szakértő ugyancsak kihallgatható, de a bíróság által kijelölt törvényszéki szakértőt a felek nem kérdezhetik. A bíró kérdéseket tehet fel a tanúknak, leginkább annak érdekében, hogy tisztázza a jogi képviselő által feltett kérdésekre adott válaszait.

Kihallgatás video-összeköttetéssel

A kihallgatásra csak akkor kerülhet sor video-összeköttetés útján, ha a bíróság engedélyt ad arra. Az azzal kapcsolatos határozat meghozatalának mérlegelésekor, hogy a kihallgatásra ilyen módon sor kerülhet-e, a bíróság figyelembe veszi a videokonferencia igénybevételenek megfelelőségét (különösen, ha a tanú rosszul van, vagy külföldön tartózkodik), a video-összeköttetés felhasználásával járó költségeket vagy megtakarításokat, valamint az eljárás tisztességes jellegére gyakorolt következményeket (ideértve azt is, hogy a bíróság mennyivel korlátozottabb mértékben ellenőrizheti és értékelheti a tanút).

3 A bizonyítékok értékelése

3.1 Ha az egyik fél nem jogszerűen szerezte be a bizonyítékokat, vonatkozik-e valamilyen korlátozás a bíróságra az ítélethozatallal kapcsolatban?

Ha a postai úton vagy távközlési rendszeren (amely magában foglalja a telefonhívásokat, faxokat és e-maileket) keresztül folytatott kommunikációról jogellenesen tudomást szereznek, annak tartalma nem vehető figyelembe bizonyítékként a bírósági eljárásban. Ellenkező esetben a bizonyítékok általában akkor is elfogadhatók, ha azokat nem megfelelő módon szereztek meg. A bíróság azonban hatáskörrel rendelkezik arra, hogy kizárja az egyébként elfogadható bizonyítékokat. A folytatás módjának eldöntésekor a bizonyítékok jelentőségét és a helytelen magatartás súlyosságát mérlegeli. Ha a körülmények nem indokolják a bizonyítékok kizárását, a bíróság más módon, például a költségek megfizetésére való kötelezéssel büntetheti a nem megfelelően eljáró felet.

3.2 Ha félként veszek részt az ügyben, bizonyítéknak számít-e a nyilatkozatom?

Az ügyben tett nyilatkozatok (vagyis a felek ügyét bemutató hivatalos dokumentumok) felhasználhatók

bizonyítékként a közbenső tárgyalásokon, de a végső határozathozatalnál nem vehetők figyelembe bizonyítékként.

Az eljárásban részt vevő felek nyilatkozatai a félnek nem minősülő személyek nyilatkozataival azonos mértékben fogadhatók el bizonyítékként.

■ Last update: 09/09/2021

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.